

TALİBAN İDEOLOJİSİNİN BESLENDİĞİ KAYNAKLAR

Bu başlığı atmamızın sebebi kendilerini Ehl-i Sünnet vel-Cemaat olarak tanıtan kişilerin aslında beğenmediği ve eleştirdiği gruplarla aynı kaynaktan beslendiğini ortaya koymaktır. Çünkü Ehl-i sünnet taifesinin eleştirdiği Taliban ve benzeri örgütler de ehli sünnet vel-cemaatin savunduğu ve beslendiği kaynaklardan beslenmektedirler. Şimdi bu iddiamızı temellendirmek için önce Talibanın kim olduğunu biraz tanıyalım, sonra da beslendiği kaynaklar ve savunduğu görüşlerin hangi görüş olduğunu anlamaya çalışalım.

A. TALİBAN: Talib kelimesinin çoğuludur. Talib Arapça kökenli bir kelime olup Arapçada bir şeyi isteyen kişi anlamına gelir. Afganistan'da dinî medresede ders okuyan öğrencilere Talib denir. Taliban ise Talib kelimesinin Farsçadaki çoğuludur. Taliban hareketinin kurucuları Pakistan ve Afganistan'daki dinî medreselerde okuyan ve aynı medreselerde müderrislik/hocalık yapan kişiler olduğu için başlangıçta kendilerini böyle isimlendirmişlerdir. Daha sonra Taliban hareketi, kendilerini İmaret-i İslâmî Afganistan / Afganistan İslâm Emirliği hareketi olarak tanımlamışlar ve hâlâ da bu ismi kullanmaktadırlar.

Görüldüğü üzere Taliban'ı kuran kişiler Pakistan ve Afganistan'daki dinî medreselerde hocalık ve talebelik yapan kimselerdir. Şimdi gelelim asıl konuya. Taliban'ın yetiştiği bu medreselerde hangi görüşler benimsenmekte? Bunu anlayabilmek için bu medreselerde okutulan kitaplara göz atmak kafidir.

Afganistan ve Pakistan'daki dinî medreselerde okutulan kitapları bu medreselerde bizzat talebelik yapmış birisi olarak belirtmem gerekirse bu medreselerin hemen hemen hepsinde ilk önce Sarf, sonra Nahiv, bu iki

ilimde biraz ilerleme sağlandıktan sonra Mantık, Belağat, Fıkıh, Fıkıh Usulü, Akaid, Tefsir, Hadis ve Miras ilimleri okutulur.

Sarf, Nahiv, Mantık ve Belağat Arap dilinin grameri sayılır dolayısıyla bu ilimlerin insan düşüncesinin şekillenmesinde bir etkisi yoktur. Yalnız şunu belirtmekte fayda var Afganistan ve Pakistan'daki dinî medreselerde bu ilimlerden de klasik dönemde yazılan kitaplar okutulur.

Ehl-i Sünnetin ana kaynakları arasında sayılan fıkıh eserlerinin, Taliban'ın yetiştiği medreselerde okutulduğunu ve Taliban'ın da aynı kaynaktan beslendiklerini ve bir konuda hüküm verirken bu eserleri esas aldıklarını belirtmek isterim.

Gerek Ehl-i Sünnet vel-Cemaat gerek Taliban ve ideolojisine göre dinî hükümlerin kaynağı dörttür. Kurân, Sünnet, İcma ve Kıyas. Zaten aksini düşünmek mümkün değil. Çünkü her ikisinin de beslendiği kaynak aynı ve bu kaynaklara göre de dinî hükümlerin çıkarıldığı esaslar kitap, sünnet, icma ve kıyastır. Bu şekilde fıkhıta Ehl-i Sünnetin en büyük mezhebi olarak kabul ettikleri Hanefi mezhebi oluşmuştur. Ve bu mezhep esas alınarak yazılan kitaplar da Afganistan ve Pakistan'daki dinî medreselerde okutulmaktadır ve bu eserlerin hep doğruları içerdiği kanaati hakimdir. Aynı şekilde hadisten de Ehl-i Sünnet vel-Cemaat mensuplarının en sahih hadis kitapları olarak kabul ettikleri başta Sahihul Buhari olmak üzere Kütüb-i Sitte, tefsirden de Tefsir-i Celaleyn başta olmak üzere Ehl-i Sünnetin güvenilir tefsirler olarak kabul ettikleri Ne-sefi, İbn Kesir, Beyzavî ve Taberi'nin tefsirleri okutulur.

Creator: ResoluteSupportMedia, This file is licensed under the Attribution 2.0 Generic (CC BY 2.0), <https://www.flickr.com/photos/29456680@N06/7293433774>, <https://creativecommons.org/licenses/by/2.0/>

Görüldüğü üzere Taliban gibi grupların beslendiği kaynaklar ile kendilerini Ehl-i Sünnet vel-Cemaat olarak tanımlayan grupların beslendiği kaynaklar aynıdır. Zaten Taliban da kendilerini Ehl-i Sünnet vel Cemaat olarak takdim eder. Bu gibi gruplarla Ehl-i Sünnet arasındaki farkı ortaya koymak gerekirse, aslında her iki grubun da beslendiği kaynak aynı olduğundan dolayı teoride bir fark yoktur. Fark pratiktedir.

1. Taliban ve benzeri gruplar kendilerince hep doğruları içerdiğine inandığı kitaplardaki yazılanları bizzat uygulamak için bu eserlerde yazılan esaslara göre bir düzen oluşturmak gerektiğini savunur. Şayet aksi bir düzen söz konusu ise bu düzeni yıkmak için Cihat etmenin/savaşmanın farz olduğunu söylerler. çünkü Ehl-i Sünnet vel-Cemaata göre İslâm dini kendilerinin doğru olduğuna inandıkları şu dört mezhebin (Hanefî, Şafiî, Malikî, Hanbelî) görüşlerinden ibarettir. Oysa bu mezheplerin hiçbiri yok iken de İslâm dini vardı. Ayrıca ne Peygamber efendimiz ne de O'nun sahabesi bu mezheplerin hiçbirine tâbi değillerdi.

2. Taliban ve benzeri gruplardan kendilerini ayıran, hatta bunları eleştiren, fakat kendilerini Ehl-i Sünnet vel-Cemaatin mensubu olduğunu iddia edenlere gelince; bunlar Taliban ve benzeri grupları eleştirirler fakat bu grubun göz ardı ettikleri noktaysa kendilerinin inandığı ve doğruluğunu da hararetle savunduğu

görüşlerin Taliban ve benzeri grupların inandığı görüş ile aynı olmasıdır. Bu iki grup arasındaki tek fark birinci grup (Taliban ve benzeri gruplar) Ehl-i Sünnetin görüşlerini hem teori hem pratikte uygularlar ikinci grup (Taliban ve benzeri gruplar dışında kalanlar) ise Ehl-i Sünnet vel-Cemaatin mezhepleri esas alınarak yazılan eserlerin hep doğruları içerdiğini savunurlar ancak bu mezheplerdeki kimi hükümleri teoride savunurlar fakat ellerinde imkân olmadığı içindir belki pratikte uygulayamıyorlar. Buna rağmen bu eserlerdeki hükümlerin Kur'ân-ı Kerim'e aykırı olduğunu söyleyenleri Ehl-i Sünnet düşmanı dolayısıyla İslâm dininin düşmanı olduğunu söylemekten geri durmuyorlar.

Kısaca belirtmek gerekirse İslâm dünyasında dinin tek kaynağı olan ve sıhhatinde zerre kadar şüphe olmayan Allah'ın yüce kitabı Kur'ân-ı Kerim dururken çeşitli siyasî ve ideolojik sebeplerden ötürü doğan ve Kur'ân-ı Kerim'i kendi ideolojisine uyarlamak için ayetlerde ivec (عوج) yaparak yazılan eserlere uyulup ve doğru din bu dur diye insanlara anlatılırsa neticede Taliban ve benzeri grupların çıkması kaçınılmazdır. Taliban ve benzeri grupların İslâm dünyasından silinip atılması için yapılması gereken tek şey, herkesin dinin tek kaynağı olan Kur'ân-ı Kerim'e sınıksız sarılmasıdır. Nitekim yüce Mevla Âli İmrân suresinin 105. ayetinde şöyle buyurmaktadır. **Allah'ın ipine (Kur'ân'a) hep beraber sıkı sarılın, uzakta kalmayın.**